

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.347/2021/4-II.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Téglásy Balázs ügyvéd (felperesi képviselő címe) által képviselt Felperes1 I. rendű és Felperes2 született Felperes2 születési neve II. rendű felpereseknek (mindketten: Cím2) a Dr. Jánossy Boglárka Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Jánossy Boglárka ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) I. rendű és a személyesen eljáró Alperes2 (Cím2) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. január 29. napján meghozott 3.G.40.466/2019/29. számú közbenső ítélete ellen az I. rendű alperes által 31. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja és a felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 702.050 (hétszázkétezer-ötven) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen térítsenek meg az államnak külön felhívásra 716.000 (hétszázhatvanháromezer) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A 2008. május 28-án megkötött és közjegyzői okiratba foglalt szerződés alapján az I. rendű alperes 25 év futamidőre hitelkiváltási célra 9.450.000 forint svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felpereseknek és a II. rendű alperesnek. A kölcsön visszafizetését a II. rendű alperes ingatlanára alapított jelzálogjoggal biztosították.

[2] Végleges keresetük szerint a felperesek elsődlegesen annak megállapítását kérték a Ptk. 209. § (4) és (5) bekezdése alapján, hogy a szerződés kockázattelepítő, V.4. pont második bekezdésébe foglalt rendelkezése az árfolyamkockázati tájékoztatás hiánya miatt tisztességtelen, így a szerződés teljesen érvénytelen, illetve a szerződés kezelési költség felszámításáról rendelkező II.2. pontja tisztességtelen. Másodlagosan a szerződés V.4. pont második bekezdése tisztességtelenségének és a szerződés ebből eredő érvénytelenségének, harmadlagosan a szerződés II.2. pontja tisztességtelenségének és a szerződés részleges érvénytelenségének a megállapítását kérték. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződésnek – a keresetükben meghatározott tartalommal való – érvényessé nyilvánítását és az I. rendű alperes felé fennálló tartozásuk összegének elsődleges kereseti kérelmük esetére 2.183.103 forintban, másodlagos kereseti kérelmük esetére 5.034.179 forintban, harmadlagos kereseti kérelmük esetén 8.292.032 forintban való megállapítását kérték. A felperesek arra hivatkoztak, hogy a bank tájékoztatása nem tartalmazta az árfolyamváltozás mechanizmusának ismertetését, annak törlesztési kötelezettségüket érintő gazdasági következményeit. Az I. rendű alperes nem adott tájékoztatást arról, hogy az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának nincsen felső határa, illetve, hogy az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészek akár a többszörösére emelkedhetnek. Állították továbbá, hogy nem állt rendelkezésükre elegendő idő ahhoz, hogy kötelezettségvállalásukat mérlegeljék. Az I. rendű alperes tájékoztatása mindezek miatt nem felelt meg az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben kifejtetteknek. A felperesek szerint a felszámított kezelési költség mögött az I. rendű alperes részéről nem volt valós szolgáltatás. Az adminisztratív munka értéke egyébként sem köthető árfolyammozgáshoz, ezért a kezelési költség devizában való elszámolása indokolatlan egyoldalú előny.

[3] Az alperesek közül az I. rendű alperes terjesztett elő érdemi ellenkérelmet, amelyben a kereset elutasítását kérte. A felperesek tisztességtelenségre vonatkozó előadását mind az árfolyamkockázat, mind a kezelési költség tekintetében vitatta. Állította, hogy az árfolyamkockázatról – már a hitelkérelem benyújtásakor – teljes körű és kimerítő tájékoztatást nyújtott, az alapján a felperesek nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őket csak korlátozott mértékben terheli. A kezelési költség esetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az a főkötelezettség körébe tartozik, ezért az erre vonatkozó kikötés tisztességtelensége ez okból nem vizsgálható.

[4] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletet hozott, amellyel megállapította, hogy a felek között 2008. május 28-án azonosító szám ügylet azonosító szám alatt létrejött kölcsönszerződés érvénytelen. A kölcsönszerződést akként nyilvánította érvényessé, hogy a svájci frank - forint átváltási árfolyamot 195,5 forinton maximalizálta.

[5] Közbenső ítéletének indokolása szerint a kölcsönszerződés támadott V.4. pont második bekezdése az árfolyamkockázati tájékoztatás megtörténtéről szóló nyilatkozat, és nem a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezés, ami tisztességtelenségének vizsgálatát kizárta. A felperesek keresete ugyanakkor kiterjedt az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – az I. pont második bekezdése, I.2. pont utolsó mondata, III. pont első mondata, a III.2. pontnak a törlesztőrészlet összegére vonatkozó rendelkezése és III.3. pontja szerinti – szerződési rendelkezések tisztességtelenségének állítására is. A bíróság kifejtette: az I. rendű alperes írásbeli tájékoztatójának szövegéből egyértelműen kitűnt, hogy az árfolyamváltozás

milyen hatást gyakorol a törlesztőrészlet forintban kifejezett összegére. Kiemelte továbbá az árfolyamváltozás fogyasztó fizetési kötelezettségei szempontjából hátrányos változásának, a törlesztőrészletek jelentős mértékű emelkedésének a lehetőségét is.

[6] A tájékoztatás megfelelőségének megítélése során azonban a szerződés szövege mellett a szóbeli tájékoztatás is jelentőséggel bírt. A felperesek pedig tanú4-nek, a szerződéskötés során eljáró hitelközvetítőnek a tanúvallomásával bizonyították, hogy tőle olyan tájékoztatást kaptak, ami szerint az árfolyamváltozás legfeljebb 20-30% mértékben növelheti meg a törlesztőrészleteket, azaz az árfolyamkockázat viselésének van felső határa. Tekintettel arra, hogy egy átlagos fogyasztó számára a hitelközvetítő tevékenysége az I. rendű alperes hitelügyintézési és szerződés előkészítési tevékenységével egységben jelentkezik, a felperesek a hitelközvetítő tájékoztatását alappal vehették figyelembe a bank írásbeli tájékoztatásának értelmezésénél, és juthattak arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat őket csupán korlátozottan terheli. Az I. rendű alperes tájékoztatása ezért csak részben felelt meg az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek, nem volt világos és egyértelmű, ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései a Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisék. A főszoolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezések érvénytelensége pedig az egész szerződés érvénytelenségét eredményezte.

[7] Az elsőfokú bíróság a Kúria iránymutatására is figyelemmel a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján a deviza forint átváltási árfolyam maximalizálásával a szerződést érvényessé nyilvánította. Értékelte, hogy az MNB a svájci frank vonatkozásában nem határozott meg sem irányadó forint-középárfolyamot, sem intervenció sávokat. A hitelközvetítő tájékoztatása alapján az árfolyamváltozás viselésére 30% mértékig, azaz a folyósításkori 150,39 HUF/CHF árfolyamhoz képest 195,5 HUF/CHF árfolyamig kötelezte a felpereseket.

[8] A bíróság kifejtette: a kezelési költséget az I. rendű alperes a banki hitelezésért, adminisztrációért felszámított költségek átalányaként jelölte meg. A szerződés ugyan az I. rendű alperes által nyújtott szolgáltatásokat teljeskörűen nem sorolta fel, de az 5. pontban részletezte az I. rendű alperes számlakezelési tevékenységét. A III.2.3. pont pedig a kölcsön törlesztése során a bankszámla megterhelésére, a hitelkeret felhasználására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazott. Ebből következően az I. rendű alperes beazonosíthatóvá tette a kezelési költség ellenében felpereseknek nyújtott szolgáltatásait. Az adósság rendezésre felhasználható hitelek ügyleti kamata az I. rendű alperes esetében 4,95-8,1% között mozgott, melyen felül I. rendű alperes általában még évi 2,04% kezelési költséget is felszámított. A perbeli kölcsönszerződés ehhez képest a hirdetmény szerinti legalacsonyabb kamatmérték mellett kötöttetett, és felperesek a futamidő első hat hónapja alatt a kezelési költség megfizetése alól is mentesültek. Az általuk igénybe vett hitelkiváltási kölcsön kamat és kezelési költség terhe tehát nem haladta meg az egyéb hitelek és kölcsönök terheit, és az MNB adatai szerint sem volt a felperesek kezelési költség terhe nagyobb az átlagosnál. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján arra következtetett, hogy a kezelési költség felszámításával a felperesek terhére nem alakult ki jelentős egyenlőtlenség, ezért a kezelési költségre vonatkozó szerződési kikötést sem találta tisztességtelennek.

[9] A közbenső ítélettel szemben az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy tanú4 független hitelközvetítő volt, nem vele állt jogviszonyban. Az általa nyújtott, a bankétól eltérő tájékoztatás ezért nem értékelhető a bank terhére. Tevékenységét – a felperesek személyes előadása szerint is – a banktól elkülönülten folytatta, ezért téves az az ítéleti megállapítás, hogy a hitelközvetítő tevékenysége a bank által kifejtett hitelügyintézési és szerződés előkészítési tevékenységgel egységben jelentkezett. tanú4 ráadásul a konkrét ügyre nem is emlékezett, így a tájékoztatásra nézve tett vallomása bizonyítékként nem értékelhető. Határozottan állította ugyanakkor azt, hogy az írásbelitől eltérő tájékoztatást nem nyújtott.

[10] Az I. rendű alperes hangsúlyozta, hogy az árfolyam a kiváltott kölcsön törlesztésének időszakában, 2006. július 12. és 2008. május 28. között is változott mindkét irányban. Az általa nyújtott tájékoztatás kiterjedt az árfolyamváltozás lehetőségére, annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Tájékoztatásából nem volt olyan következtetés vonható, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve bizonyos mértékig korlátozott. Kockázatfeltárása megfelelt a szerződéskor hatályos Hpt. szabályainak, túlteljesítette a PSZÁF ajánlásban megfogalmazottakat, és eleget tett a Kúria, valamint az EUB követelményeinek.

[11] Az elsőfokú bíróság a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján hozott közbenső ítéletével a felperesek másodlagos kereseti kérelmének megfelelően állapította meg a keresettel érvényesített jog fennállását. A felperesek kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatot alkottak, ezért annak ellenére, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenségének megállapítására és a tisztességtelenség jogkövetkezményének levonására irányuló kereset elutasítását fellebbezéssel nem támadták, az elsőfokú közbenső ítéletnek nem volt első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdése].

[12] Felperesi fellebbezés hiányában ugyanakkor a másodfokú eljárásban már úgy kellett tekinteni, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződési kikötés nem tisztességtelen, és a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a felülbírálat korlátaira tekintettel az Ítéltáblának kizárólag az árfolyamkockázatot áthárító szerződési kikötések tisztességtelensége tekintetében kellett állást foglalnia.

[13] A fellebbezés megalapozott.

[14] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntésével és annak indokaival azonban az Ítéltábla az alábbiak miatt nem értett egyet:

[15] Az Ítéltábla abban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az I. rendű alperes által írásban adott tájékoztatás tartalma az EUB követelményeinek megfelelt. Kiterjedt ugyanis az árfolyamváltozás kockázatának ismertetésére, a forint leértékelődésének lehetőségére és a kockázatnak a felperesek fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására [C-186/16., C-51/17.]. A tájékoztatás alapján a felpereseknek tudniuk kellett, hogy a svájci frank árfolyama bármilyen mértékben megváltozhat, ennek következtében az általuk fizetendő törlesztőrészek összege előre nem megállapítható, jelentős mértékben emelkedhet, illetve, hogy az árfolyamkockázat vagyoni kihatásaként jelentkező veszteséget teljes mértékben ők viselik. A tájékoztatás egészében alkalmas volt arra, hogy abból a felperesek a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatok valódi mértékét megértsék [C-609/19.].

[16] A felpereseknek nem volt olyan tényállítása, hogy – a személyes előadásuk szerint a kölcsön felvételét ténylegesen intéző és a hitelközvetítővel tárgyaló – I. rendű felperes a II. rendű felpereshez képest tájékoztatást egyáltalán nem, vagy eltérő tartalommal kapott az árfolyamkockázatról. Ezért annak ellenére, hogy az I. rendű alperes az I. rendű felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatot nem csatolt, a felperesek előadása és tanú4 tanúvallomása alapján az Ítéltábla bizonyítottan tekintette, hogy az I. rendű alperes részéről a kockázatfeltárás a 10/A/3. alatti nyilatkozatban foglaltakkal egyező tartalommal az I. rendű felperes esetében is megtörtént. Az árfolyamváltozás kockázatainak feltárása több mint egy hónappal megelőzte a szerződés megkötését, ezért a felperesek alappal nem hivatkozhattak arra, hogy az ügylet kockázatainak megfontolására rendelkezésükre álló idő nem volt elegendő.

[17] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt közbenső ítéletében arra, hogy a 2/2014. PJE határozatban kifejtettek szerint, amennyiben a fogyasztó a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdése által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt – az ellenkező bizonyításáig – úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt. Az írásbeli tájékoztató tartalmához képest pedig a fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézmény képviselőjétől téves, félreérthető, nem egyértelmű tájékoztatást kapott, ezáltal a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető.

[18] A felperesek tanú4 tanúvallomásával ténylegesen csak azt tudták bizonyítani, hogy kaptak olyan tájékoztatást, amely alapján az írásbeli tájékoztatás ellenére joggal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat őket csak korlátozott mértékben fogja terhelni. Az I. rendű alperes azonban megalapozottan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy tanú4 független hitelközvetítőként, – a felperesek személyes előadása és a tanú vallomása szerint is – a felperesekkel kötött szerződése alapján járt el. Tájékoztatását tehát a felperesekkel, és nem a bankkal fennálló jogviszonya alapján adta, tájékoztatásának tartalmát ezért önmagában a hitelközvetítőként a szerződéskötésben betöltött, a felperesek által szubjektíven érzékelt szerepe alapján nem lehetett a bank terhére értékelni. A tanú vallomása nem volt alkalmas

annak bizonyítására, hogy az árfolyamváltozás maximális mértékére vonatkozó, az írásbelitől eltérő tájékoztatás a bank részéről történt, ennek a ténynek a bizonyíthatlanságát pedig a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a felperesek terhére kellett értékelni.

[19] A kifejtettekre tekintettel az Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[20] Pervesztességük folytán az Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felpereseket az I. rendű alperes javára 48.000 forint fellebbezési illetékből, továbbá áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltség megfizetésére, valamint az Itv. 38. § (2) bekezdésének megfelelően az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt kereseti illeték megtérítésére.

Budapest, 2021. szeptember 7.

dr. Csóka István s.k.
a tanács elnöke, előadó

dr. Lente Sándor s.k.
bíró

dr. Kovács Mária s.k.
bíró